

sammanräkningen. *Dels* skulle enligt förslaget bestämmelserna angående tid för valförrättningen ändras: bestämmelsen om uppehåll i val under gudstjänsttid skulle utgå och valet regelmässigt pågå från kl. nio f. m. till kl. tre e. m. (förut endast till två) samt därefter å landet från kl. fem (förut sex) till kl. åtta e. m. och i stad (liksom förut) från kl. fem till kl. nio e. m. *Dels* slutligen skulle — i anslutning till vad som förra året beslöts för de kommunala valens vidkommande — benämningarna kartell-, parti- och fraktionsbeteckning införas i stället för uttrycken parti-, underparti- och fraktionsbeteckning samt härav betingade ändringar vidtagas i bestämmelserna om rösternas sammanräkning.

De väckta förslagen tillstyrktes i huvudsak av KU, som dock företog en formell omarbetning av lagtexten. Endast på en punkt ställde sig KU *i sak* avvisande till propositionen. Utskottet ansåg nämligen ej, att bestämmelsen om uppehåll i val under gudstjänsttid borde borttagas. I stället föreslogs ett förtydligande av ifrågasvarande bestämmelse, varigenom denna skulle erhålla följande lydelse: »dock att, där högmässogudstjänst å valdagen hålles i den församling, till vilken valdistriktet hör, uppehåll göres för den tid gudstjänsten pågår». KU:s förslag, som var så gott som enhälligt, bifölls i alla delar av båda kamrarna (riksdagens skrivelse nr 150).

Ett par motioner om mindre ändringar i gällande valbestämmelser avstyrktes av KU och avsloges av båda kamrarna. Så skedde i fråga om ett förslag om utsträckning av rätten att rösta utan personlig inställelse och ett förslag om att valsedlars storlek och beskaffenhet skulle genom lag regleras.

Förslag om förliknings- och skiljedomstraktater med Belgien och Österrike ha genom kungl. propositioner förelagts riksdagen och av denna godkänts (riksdagens skrivelser nr 74 och 75). Avtalen ifråga gingo i vissa avseenden längre än tidigare avslutade avtal med stater utanför den Skandinaviska gruppen.

Kommunalförfattningsfrågor Redan innan förenämnda kungl. proposition nr 188, som bland annat innehöll förslag till bestämmelser om snabbare offentliggörande av resultaten vid andra-kammarval, behandlats, föreslog KU i anledning av väckta motioner en utredning i detta hänseende beträffande vissa kommunala val. Förslaget bifölls av riksdagen, som i enlighet härmed hos Kungl. Maj:t hemställde, »att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida sådana ändringar må kunna vidtagas i gällande föreskrifter angående landstingsval och kommunalfullmäktigeval, att utgången av dessa val tidigare än nu sker bliver känd, ävensom för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen må föranleda» (riksdagens skrivelse nr 58).

Ifrån bondeförbundshåll föreslogs i en rad såväl i första som i andra kammaren väckta motioner en kraftig skärpning av bestäm-

melserna om kvalificerad majoritet vid kommunala beslut. Enligt motionerna skulle såväl i förordningarna om kommunalstyrelse på landet och i stad och kyrkostämmoförordningen som i landstingslagen införas bestämmelser, enligt vilka kvalificerad majoritet *under alla förhållanden* skulle fordras vid beslut om beviljande av anslag för ändamål eller behov, för vilket anslag icke utginge under det löpande året, samt vid beslut om höjande av visst under det löpande året utgående anslag. Två tredjedels majoritet skulle alltså krävas för alla anslagsbeslut, som icke innebure förnyande av under det löpande året med samma belopp utgående anslag. Dessa motioner avstyrktes av KU, som ansåg förslagen innefatta en alltför stark begränsning av den kommunala självstyrelsen, och avslagos av båda kamrarna; endast på bondeförbundshåll uttalade man sympatier för förslagen.

Slutligen må nämnas att en motion med förslag om vissa jämkningar i kungl. stadgan om proportionellt valsätt av den 13 juni 1913 avslagits.

H. T—n.

Den nya tyska lagen om arbetsdomstolar.

I.

Den nya tyska lagen om arbetsdomstolar, som inom kort (den 1 juli 1927) träder i kraft, erbjuder ett mycket stort intresse såväl för rättsteoretikern-juristen som för arbetarrörelsen. Den betecknar en ny fas i den tyska arbetsrättens utveckling och ett betydande framsteg i Tysklands socialpolitik, vilken som bekant i många avseenden tjänar som mönster för den sociala lagstiftningen i Europa. En vittgående, genomgripande reform av den tyska arbetsrättskipningen har sedan länge varit en bjudande socialpolitisk nödvändighet. De gamla yrkes- och köpmannadomstolarna, vilkas uppgift var att reglera tvister rörande arbetsförhållandena, uppfyllde nämligen ej längre de krav, som de sista årtiondenas ekonomiska och sociala utveckling ställt. Dessutom voro hela stora kategorier av arbetare alldeles uteslutna från dessa myndigheters domsrätt, såsom t. ex. kommunikationsministeriets personal och lantarbetarna. Tvister inom dessa grupper voro hänvisade till de vanliga domstolarna. Man saknade således i hög grad en *enhetlig och allmän arbetsrättskipning*. Den nya lagen om arbetsdomstolar avser att göra slut på detta orättvisa och olidliga tillstånd.

Det behöves knappast framhållas, att de fordringar, som i allmänhet ställas på domstolarna i en modern, demokratisk rättsstat, såsom t. ex. de tvistande parternas likställdhet, absolut objektivitet och rättvisa, snabbt och billigt förfarande, ha en alldeles särskild betydelse för de fattiga, arbetande lagren inom befolkningen. Dessa fordringar vill den nya lagen i hög grad tillgodose.